

Gyakori kérdések és válaszok pénzügyi vállalkozások számviteli és prudenciális szabályzataival kapcsolatban

1.) Melyek a számviteli szabályzatok kialakítása során alkalmazandó jogszabályok?

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (**Számv.tv**)

A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII. 24.) Kormányrendelet (**Korm. rendelet**)

A nem teljesítő kitettségre és az átstrukturált követelésre vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 39/2016. (X.11.) MNB rendelet

Az ügyfél- és partnerminősítés, valamint a fedezetértékelés prudenciális követelményeiről szóló 40/2016. (X.11.) MNB rendelet

2.) Milyen számviteli szabályzatokkal kell rendelkeznie egy pénzügyi vállalkozásnak?

- számviteli politika
- számlatükör és számlarend
- pénz- és értékezelési szabályzat
- eszközök és források értékelési szabályzata
- eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzata
- költségszámítás rendjére vonatkozó szabályzat
- pénzkezelési szabályzat
- szigorú számadás alá vont bizonylatok, nyomtatványok kezeléséről, nyilvántartásuk és elszámoltatásuk rendjéről és azok ellenőrzéséről szóló szabályzat
- határidős, opciós és swap ügyletek elszámolására, nyilvántartására, a fedezeti ügyletek meghatározására és elkülönített kezelésére vonatkozó szabályzat (csak azelőtt szükséges elkészíteni, mielőtt ilyen ügyletet köt a pénzügyi vállalkozás)

3.) Milyen prudenciális szabályzatokkal kell rendelkeznie egy pénzügyi vállalkozásnak?

- ügyfél- és partnerminősítési szabályzat
- fedezetértékelési szabályzat
- ügyletminősítési és értékelési szabályzat
- értékvesztés-elszámolási és céltartalék-képzési szabályzat
- kockázatvállalási szabályzat

4.) Milyen alapvető szempontokat szükséges figyelembe venni a számviteli szabályzatok kialakítása során?

A számviteli szabályzatokat a Hpt. 67. § (1) bekezdés a) és b) pontjában, a Számv.tv. 14. §-ában, a Korm.rendelet 3. §-ában, a 39/2016. MNB és a 40/2016. MNB rendeletben foglaltaknak megfelelően kell elkészíteni olyan módon, hogy azok a végezni kívánt tevékenységekre teljeskörűen alkalmazhatóak, megfeleltethetők legyenek.

Az MNB az engedélyezési eljárásban azt is megvizsgálja, hogy az alapítás alatt lévő intézmény fent felsorolt belső számviteli szabályzatainak előírásai konzisztensek-e a végezni kívánt tevékenység(ekre) vonatkozó üzletszabályzatában és általános szerződési feltételekben foglaltakkal, a többi belső szabályzattal, valamint a belső működési szabályokkal (pl. feladat- és hatásköri szempontból).

5.) Melyek a számviteli politika kialakításának lényeges szempontjai?

Meg kell határozni minden olyan tényezőt, amelyek egy pénzügyi vállalkozás tevékenységében számviteli szempontból releváns lehet. Az általános szabályokat tartalmazó Számv.tv.-ben megfogalmazott előírásokat ki kell egészíteni a

pénzügyi vállalkozásokra vonatkozó sajátos előírásokkal, amelyet a Korm. rendelet tartalmaz. A Számviteli politikának rendelkeznie kell a Számv. tv. I., II., III., VIII., IX., X., XI., XII., XIV. fejezetei által tartalmazott előírásokkal kapcsolatban. A számviteli politika kialakításánál is figyelembe kell venni a 39/2016. (X.11.) és a 40/2016. (X.11.) MNB rendeleteket is, mivel ezek a pénzügyi vállalkozásokra is vonatkoznak.

Számv. tv. 14. § (5) bekezdése értelmében a számviteli politika keretében el kell készíteni:

- a) az eszközök és a források leltárkészítési és leltározási szabályzatát;
- b) az eszközök és a források értékelési szabályzatát;
- c) az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzatot (Isd. Korm. rend. 3. § (8) bek.)
- d) a pénzkezelési szabályzatot (a Korm. rendelet 3. § (4) bek. alapján ezen a pénzügyi intézménynél a pénz- és értékezelési szabályzatot kell érteni).

6.) Melyek a számlatükörrel és a számlarenddel kapcsolatos legfontosabb tudnivalók?

A Számv. tv. által előírt számviteli politika keretében belül vagy annak szerves tartozékeként kell kialakítani a számlatükört és a Számlarendet, amelyek

- egyrészt tartalmazzák az alkalmazott számlák listászerű felsorolását (Számlatükör)
- másrészt a főkönyvi számlák közötti összefüggéseket (Számlarend).

Ezen dokumentumokban meg kell jeleníteni azokat a számlákat, illetve számlaösszefüggéseket, amelyek az engedélyezett tevékenységek (pénzügyi szolgáltatások) könyvviteli elszámolásához és nyilvántartásához szükségesek. A számlákat pénzügyi szolgáltatásonként kell megjeleníteni, azonban nem tartalmazhatnak olyan tevékenységekre vonatkozó számlákat, amely tevékenységet a pénzügyi vállalkozás nem végezhet (profiltisztaság), vagy amelyre nincs engedélye.

Meg kell határozni a '0' számlaosztályt, mivel a pénzügyi vállalkozásoknál ezen számlaosztályban kell nyilvántartani a fedezeteket, valamint követelésvásárlási tevékenység esetén a vásárolt követelések teljes értékét.

7.) Milyen szempontok szerint kell kialakítani a pénz- és értékezelési szabályzatot?

A pénzkezelési szabályzatban (más néven: pénz- és értékezelési szabályzat) rendelkezni kell legalább a pénzforgalom (készpénzben, illetve bankszámlán történő) lebonyolításának rendjéről, a pénzkezelés személyi és tárgyi feltételeiről, felelősségi szabályairól, a készpénzben és a bankszámlán tartott pénzeszközök közötti forgalomról, a készpénzállományt érintő pénzmozgások jogcímeiről és eljárási rendjéről, a napi készpénz záró állomány maximális mértékéről, a készpénzállomány ellenőrzésekor követendő eljárásról, az ellenőrzés gyakoriságáról, a pénzszállítás feltételeiről, a pénzkezeléssel kapcsolatos bizonylatok rendjéről és a pénzforgalommal kapcsolatos nyilvántartási szabályokról.

A szabályzatnak össze kell foglalnia azokat a felelősségi, eljárási és technikai szabályokat, amelyeket a pénzügyi vállalkozás vezető tisztségviselőinek és munkavállalóinak a pénz- és értékezelés során, illetve az ahhoz kapcsolódó feladatok ellátása során be kell tartania.

A pénzügyi vállalkozás is köteles pénzeszközeit - a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével - bankszámlán tartani, pénzforgalmát bankszámlán lebonyolítani, s ennek érdekében bankszámla-szerződést kötni. A bankszámlaszerződés megkötésére, a bankszámla megnyitására, a bankszámla feletti rendelkezési jogosultságra, annak korlátozására is e szabályzat tartalmaz előírásokat.

8.) Mit kell tartalmaznia az eszközök és források értékelési szabályzatának?

A szabályzatban a mérleg, azaz az eszköz és a forrás sorok/tételek vonatkozásában kell az értékelés elveit és konkrét szabályait meghatározni, különös tekintettel a pénzügyi intézmények sajátosságaira.

A szabályzat kiinduló pontját a Számv. tv. III. fejezetének „A mérleg tagolása, tételeinek tartalma” valamint „A mérleg-tételek értékelésének általános szabályai” fejezetrészei jelentik, melyek kiegészítendő a Korm. rendelet vonatkozó rendelkezéseivel (3. § (3) és (6) bek., 4-9. §).

9.) Milyen céllal és milyen gyakran kell elkészíteni az eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzatát?

A szabályzat készítésének célja, hogy meghatározza a mérlegtételek alátámasztásaként szolgáló leltározás tartalmát és módszerét. A leltárt évente legalább egyszer, december 31-i fordulónapra kell elkészíteni.

10.) Mit tartalmaz a költségszámítás rendjére vonatkozó szabályzat?

A pénzügyi vállalkozás költségszámítási szabályzata alatt olyan szabályzatot kell érteni, amely magában foglalja a saját vállalkozásban megvalósított beruházások, a saját vállalkozás keretében működtetett jóléti intézmények, a nem pénzügyi szolgáltatások közvetlen és közvetett költségeinek meghatározását, valamint alátámasztja azon pénzügyi szolgáltatások díjainak megállapítását, amelyek bevétele a pénzügyi vállalkozás összes bevételeiben, ráfordításában jelentős részarányt képviselnek, feltüntetve ezen szolgáltatások típusait is. A pénzügyi vállalkozás saját hatáskörben dönti el és határozza meg számviteli politikájában, hogy milyen mértéket tekint jelentős részaránynak.

11.) Milyen szempontok szerint kell elkészíteni az ügyfél- és partnerminősítési szabályzatot?

A szabályzatot a 40/2016. MNB rendelet 5 és 7 §-ai alapján kell kidolgozni, mely a társaság által végzett tevékenységekben és az alkalmazott üzleti modellben rejlő kockázatok jellegével, nagyságrendjével, összetettségével arányos ügyfél- és partnerminősítési rendszer működtetését írja elő, döntési lehetőségeket biztosítva a konkrét eljárások és módszerek kialakítására.

A szabályzatnak tartalmaznia kell az ügyfelek pénzügyi helyzetének, jövőbeni fizetőképessége elbírálásához alkalmazandó szempontokat és az eljárás során nyert megállapítások felhasználásának módját. Alapelvárás, hogy a szerződés futamideje alatt évente legalább egyszer felül kell vizsgálni a minősítést, mely felülvizsgálat alól nincs felmentés (azaz pl. lakossági ügyfelek esetében is el kell végezni a felülvizsgálatot).

A szabályzat készítésénél figyelembe kell venni a 11/2022. (VIII.2.) MNB ajánlásban foglaltakat is.

Az ajánlás az alábbi linken érhető el:

[az MNB 11/2022. \(VIII.2.\) számú ajánlása a hitelkockázat vállalásáról, méréséről, kezeléséről és kontrolljáról](#) **12.) Mit tartalmaz a fedezetértékelési szabályzat?**

A fedezetértékelési szabályzat az ügyfelekkel megkötött szerződések (azaz a kockázatvállalással járó ügyletek) fedezetül szolgáló biztosítékok elfogadhatóságát, értékelésének szabályait és a fedezetek értékelése során alkalmazandó eljárást határozza meg. Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a fedezeteket a '0' számlaosztályban kell nyilvántartani, valamint az (ingatlan)fedezetek újraértékelésének gyakoriságára és módszereire.

A fedezetértékelési szabályzat kötelező prudenciális követelményeit a 40/2016. MNB rendelet írja elő.

13.) Mit kell tartalmaznia az ügyletminősítési és értékelési szabályzatnak?

Az ügyletminősítési és értékelési szabályzatszabályzat a sajátos értékelés keretébe tartozó – azaz a pénzügyi szolgáltatáshoz kapcsolódó – eszközök minősítésének módszereit és eljárását tartalmazza. A szabályzatot a 39/2016. (X.11.) MNB rendelet szerint, az abban meghatározott kategóriák alkalmazásával (teljesítő/nem teljesítő kitettség vagy nem átstrukturált/átstrukturált kitettség) kell kidolgozni. Az új kategóriák mellett továbbra is létezik és alkalmazható a kisösszegű kitettség fogalma, mely kitettségek vonatkozásában a csoportos (egyszerűsített) értékelés is alkalmazható. A pénzügyi vállalkozások legalább negyedévente kötelesek értékelni kintlévőségeiket.

14.) Milyen tartalommal kell kialakítani az értékvesztés-elszámolási és céltartalék-képzési szabályzatot?

Az értékvesztés-elszámolási és céltartalék-képzési szabályzattal szemben támasztott követelményeket – azaz a szabályzat kötelező tartalmát a Korm. rendelet. 7. számú mellékletének (2) – (13) bekezdései tartalmazzák.

Az értékvesztés-elszámolási és céltartalék-képzési szabályzatnak a pénzügyi szolgáltatásból származó eszközökhöz kapcsolódó értékvesztés- és céltartalékképzés során alkalmazandó elvekre, a lebonyolításra vonatkozó szabályokra, feladatokra, felelőségekre, az értékvesztés illetve céltartalék nyilvántartásával kapcsolatos előírásokra kell kiterjednie.

Az értékvesztési és céltartalék-képzési szabályzatban is meg kell jeleníteni a 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet kategóriáit.

A pénzügyi vállalkozások legalább negyedévente kötelesek felülvizsgálni az értékvesztés, céltartalékképzés összegét.

15.) Mit kell tartalmaznia a kockázatvállalási szabályzatnak?

A pénzügyi vállalkozás a kihelyezések és kötelezettségvállalások megalapozottságát, áttekinthetőségét, a kockázatok felmérésének ellenőrzését és csökkentését lehetővé tevő, az igazgatóság által elfogadott belső szabályzatot dolgoz ki és alkalmaz.

A szabályzatban a kockázat vállalására és kezelésére vonatkozó általános elvek és célok megfogalmazása történik meg, amelyek konkretizálása céljából kockázatvállalási limiteket és döntési jogköröket kell meghatározni pénzügyi szolgáltatásonként. A szabályzatban rögzíteni kell

- *az ügyféllimitek meghatározását és betartásának figyelemmel kísérésének feladatát és felelősségét;*
- *a döntési hatáskörök és a kockázatvállalás mértékének az összhangját;*
- *a kockázatvállalás dokumentálásának előírásait.*

Természetes személynek nyújtott hitel- és kölcsön, valamint pénzügyi lízing nyújtása esetében be kell építeni a 361/2009. Korm. rendelet és a 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet fő szabályait a szabályzatba.

Utolsó módosítás: 2024. április